

Goran Filipi
Pula

ISTARSKA ORNITONIMIJA: VRANE

UDK 800.87.801.3

Rad primljen za tisak 11. siječnja 1992.

Čakavska rič, Split, 1992, br. 1.

0. Uvodne napomene.

Članak obrađuje nazive za ptice iz obitelji vrana (CORVIDAE) u svih pet istarskih idioma. Ovdje obrađeno nazivlje dio je opsežnije ankete koju smo sproveli u 135 mjesta u Istri i na otoku Krku. Terenski rad na prikupljanju istarskih ornitonima trajao je nekoliko godina a završen je 1986. Usporednom analizom nazivlja na jednom jezično kompleksnom području, pokušava se rasvijetliti podrijetlo i postanje ornitonima. Ornitonimi ovoga područja ne promatraju se izolirano, oni se uvijek uspoređuju s nazivima iz okolnih područja, a i šire. Na kraju članka daje se pregledna tabela svih na terenu zabilježenih naziva za ptice iz obitelji vrana, a i nazive iz literature koji se tiču Istre (tako da se u tekstu neće uvijek navoditi izvor tih ornitonima, jer se on nalazi u tabeli).

0.1.

Iz tehničkih se razloga nazivlje u ovom radu ne bilježi međunarodnom fonetskom transkripcijom, nego se nazivi iz svih pet idioma prikazuju prilagođenom hrvatskom latinicom (dodano je nekoliko znakova, kao npr. š, s, 3 i sl., koje neće mo posebnost tumačiti jer su ti znakovi uobičajeni za tekstove ovoga tipa, pa je njihova vrijednost jasna). Ornitonimi iz pisanih izvora vjerno se prenose; da ne bi došlo do zabune, obilježeni su križićem (+).

Svaki je zabilježeni ornitonim opremljen naglaskom. Valja imati na umu da

vrijednost naglasnoga znaka nije ista za sve idiome; naglasak se bilježi kako je uobičajeno u literaturi za pojedine idiome, osim za istrorumunjski. Za istrorumunjske smo ornitonime upotrebljavali isto naglasno znakovlje kao i za hrvatske, jer je naglasni sustav u tim govorima potpuno kompromitiran, on je danas identičan hrvatskom. I još jedna napomena: kako je naglasni sustav slovenskih idioma u Istri netonemskoga tipa, on se tako i bilježi, ali dvoznačnim sustavom — jer u ovim dijalektima otvorenost vokala *o* i *e* nije distinktivna.

1.

Ptice iz obitelji vrana (*Corvidae*) štetočine su, pa ih po tomu ljudi dobro poznaju; što se vidi po broju zabilježenih naziva koji su manje-više jedinstveni za pojedine idiome. Na našem smo terenu identificirali sljedeće vrste: gaćac (*Corvus frugilegus*), gavran (*Corvus corax*), čavka (*Corvus monedula*), vrana (*Corvus corone*) — podvrste crna vrana (*Corvus corone corone*) i siva vrana (*Corvus corone cornix*), šojka (*Garrulus glandarius*) i svraka (*Pica pica*).

1.1.

Problematično je pitanje hiperonima. Za »crne vrste« (sve gore navedene osim svrake i šojke) moglo bi se reći da postoji hiperonim: ulogu općeg naziva imaju nazivi jedne od vrsta, no te vrste od mjesta do mjesta, a i od informanta do informanta!, variraju. Upravo rečeno ne vrijedi za slovenske idiome: u njima ulogu hiperonima za »crne vrste« imaju nazivi za *Corvus monedula*.

2.

Vrste *Corvus frugilegus* i *Corvus corax* vrlo su slične. U Istri su rijetke. Nazivi s kojima ćemo započeti razglabanje o vranama vrijede za obje vrste. Za obje vrste vrijede i nazivi *corvo* i *corbo* (GIGLIOLI 9 — za Veneto).

2.1.

U istromletačkim i istriotskim idiomima zabilježili smo sljedeće nazive: *kòrvo* (Buje, Krasnica, Grožnjan, Šverki, Brtonigla, Motovun, Tar, Vižinada, Lovreč, Svetvinčenat, Krnica, Pula, Bale, Vodnjan, Galižana, Šišan, Pićan, Plomin, Krk), *kuòrvo* (Rovinj), *krògo* (Galižana) i *colàn* (Žminj), a u literaturi nalazimo: *+cro*, *+corvo* (Vodnjan, Trst), *+crovo* (Motovun), *+corvaz* (Trst), *+cuorf* (mugliški) i *+cuarb* (veljotski).

2.1.1.

Žminjski naziv *colan* augmentativna je izvedenica na *-an* od forme *cola*, koji u žminjskih Talijana označuje vrstu *Corvus monedula* (v. u nastavku ovog poglavlja). Za ostale ornitonime etimologiju nam daje André, str. 62, pod natuknicom *coruus*, — *ī* »*Corvus frugilegus* i *Corvus corax*«¹: »Nom expressif onomatopéique du

type *kor*— /*kro*—² (cfr. *crōciō*, *crōcitō* 'croasser', *cornix* 'corneille' et gr. *κόραξ*) avec élargissement — *w*— comme dans m. irl. *crū* 'corbeau'. . . .«.

2.1.2.

U Hrvata u Marušićima u uporabi je posuđenica iz istromletačkog *kôrvo*.

2.1.3.

Naziv *+corvaz* (Trst) augmentativna je izvedenica na *-az* (isto je i furl. *corvatt* »Corvus corax«, GIGLIOLI 9), mugliški oblik *+cuorf* ukazuje na desonorizaciju *v* → *f*, kod galizanskog oblika *krôgo* došlo je do promjene *v* → *g*, a kod veljotskog oblika *+cuarb* imamo promjenu *v* → *b*.

2.1.4.

Istu promjenu, *v* → *b*, imaju i istrorumunjski oblici (osim novovaške forme, prilagođenice *kuovrânu* < hrv. *kavran*): *kôrbu* (Žejane), *kòrbu* (Šušnjevića, Kostrećan, Jesenovik). Smatramo da su ove nazive Istrorumunji donijeli iz domovine — usp. rum. *corb*, DLRM 187.

2.2.

U slovenskim idiomima nismo zabilježili ni jedan poseban naziv za ove dvije vrste, a u hrvatskim prevladavaju oblici tipa *gavran/kavran*,³ slavenskog podrijetla. Skok završava članak o obliku *g* ävrân riječima: »Onomatopejski su glagoli koji oponašaju njegov glas veoma brojni: *gakati*, *grakati*, *grajati*, *graktati*, *graktjeti*, *kraktati*, *grčati*, *grktati*, *grkati*, *groktati*, *groktiti*, *kloktati*, *kroktati*. Zbog toga je moguće u prvom slogu *ga*- gledati onomatopeju i slog *vran*-upoređivati sa *vrana*.« (SKOK I/556).

2.3.

U hrvatskim smo idiomima zabilježili i oblike: *vrân* (Štrped, Premci, Brus), *vruôn* (Čiritež) i *vruôn* (Foršići, Lupoglav) i *čvni vrân* (Praćana).⁴ Skok (SKOK III/617) oblik *vrân*, gen. *vrâna* (Lumbarda) u značenju »gavran« objašnjava nominalizacijom u m. r. pridjeva *vrân* (< *vornъ »mrk«), a oblik *vrana* u značenju »Corvus« nominalizacijom u ž. r. pridjeva *vrâna* (→ *vorna) — o oblicima tipa *vra-na* koje smo sami zabilježili govorit ćemo niže. Možda bi uz ovo samo valjalo napomenuti da je gavran veći od vrane i da je u pučkoj svijesti shvaćen kao vranin ♂ (logično je što je naziv za nj u m. r.),⁵ pa bi se moglo pomišljati da je jedan od oblika izveden od drugog (dakle, moglo je doći ili do maskulinizacije oblika *vrana*, ili do feminizacije oblika *vran*), jer teško je pretpostaviti da je do denominacije vrlo sličnih ptica doveo isti pridjev, za jednu u muškom, za drugu u ženskom rodu. Ako ne želimo prihvatiti pretpostavku da je naziv ženskog roda izveden od naziva u muškom rodu (ili obratno), imajući na umu izuzetnu sličnost vrsta morali bismo pretpostaviti da su jedno vrijeme supostojali nazivi i u muškom i u ženskom rodu, koji su označavali obje vrste i da je do diferencijacije došlo kasnije, što bi uvjetovalo varijacije u značenju naziva tipa *vran* i *vrana*, u ovisnosti od mjesta (negdje bi *vrana* značila »Corvus corone«, a drugdje »Corvus corax ili Corvus frugilegus«), a

što nije slučaj. Potvrdu denominacijskog tipa »♂ → ♀; ♀ → ♂« imamo i u grupi naziva o kojima upravo raspravljamo: uz već spomenuti žminjski istromletački oblik *ćolan*, u hrvatskim idiomima u Petehima i Draguzetima zabilježili smo *ćolac*, izvedenicu na -ac od *ćōla* »Corvus monedula«.

2.4.

Za ove dvije ptice ostao nam je još naziv *gràbljan* (Brankovići), zasigurno onomatopejskog podrijetla — istu onomatopeju izražava i mlet. *grola* »Corvus corax i Corvus cornix«, GIGLIOLI 9, 10).

3.

Nazivi koji slijede vrijede za dvije podvrste, Corvus corone corone i Corvus corone cornix:⁶ »Ova (tj. C. c. cornix — op. naša) je na glavi, sprieda na vratu, krilima i repu crna, a inače pepeljasto siva. Jednako je velika i vrlo srodna vrana galovrana (tj. C. c. corone — op. naša) koja je posve crna s ljubičastim blistom« (GJURASIN 194).

3.1.

Ove dvije podvrste imenom razlikuju samo Talijani u Škrinjarima (za C. c. corone kažu *kornàča nèra*, a za C. c. cornix *kornàča bjànka*) i u Šišanu (za C. c. cornix kažu *kornàča grìda*, a za C. c. corone *kornàča istriàna*). I Giglioli je za Istru zabilježio *cornacia negra* »C. corone« (str. 10) i *cornacia cenerina* »C. cornix« (str. 11).

3.2.

U istromletačkim i istriotskim idiomima u uporabi su nazivi: *kornàča* (Bertoki, Strunjan, Lucija, Savudrija, Umag, Buje, Krasnica, Pertići, Grožnjan, Oprtalj, Šverki, Brtonigla, Vižinada, Motovun, Tar, Labinci, Višnjan, Lovreč, Funtana, Vrsar, Kanfanar, Svetvinčenat, Krnica, Pula, Medulin, Bale, Vodnjan, Fažana, Galizana, Gradinje, Pirelići, Plomin, Krk); *kornàća* (Barban); *kurnàča* (Rovinj); *kornjàka* (Bivje). Etimon je ovih naziva lat. CORNACŪLA, REW 2238.3. Potpunije tu mačenje nalazimo u DELI 285, pod natuknicom *cornacchia*: »Lat. parl. **cornācula(m)*, per il class. *cornīcula(m)*, dim. di *cōrnix* 'cornacchia', d'orig. onomat.«, a još preciznije u ANDR 60, pod natuknicom *cornācula*, -ae: »Diminutif de *cornāx (cf. *cornīcula* de *cornīx*)....«.

3.2.1.

Posudenice su iz istromletačkog forme *kornàča* (Marušići, Beletićev Brijeg, Gradina, Gradinje) i *kornjàča* (Škatari).

3.3.

Za istromletačke i istriotske idiome Istre u literaturi nalazimo i sljedeće nazi-

ve: *+pola* (Vodnjan, Pula), *+puola* (Fažana), *+cauca* (Trst), *+čualk* (veljotski) i *+zora* (Rijeka).

3.3.1.

Za Veneto i Pigafetta, str. 173, i Giglioli, str. 12, i Boerio, str. 517, donose ornitonim *pola*, no u značenju »Corvus monedula«. Isti oblik, *pola*, bilježi i Meyer-Lübke, za starotalijanski, u značenju »Pica pica«, a izvodi ga od osobnog imena PAULA, REW 6304. Premda je denominacijski tip moguć,⁷ za gornje bismo oblike radije kao etimon predložili PULLUS »mlado bilo koje životinje«, REW 6828.⁸

3.3.2.

Pretpostavljamo da je riječki oblik *+zora* onomatopejskog podrijetla (možda od SURR, ZURR »zujati«, REW 8476a). Pirona, str. 1070, odnosno 1320, donosi forme *zore* i *sore* »vrana, tri vrste«, a ALI 4660, u značenju »vrana« bilježi *sòrā* (Civildale), *sòra* (Cordenons, Canziano) i *sòre* (Straccis). Pretpostavljamo da sve ove ornitonime možemo dovesti u svezu s nazivima za vrstu Corvus monedula tipa *čola*/*čora* o kojima ćemo uskoro govoriti.

3.3.3.

Trščanski oblik *+cauca* posuđenica je iz slovenskog (< *kavka* »Corvus monedula« — v. dalje).

3.4.

U svim slovenskim mjestima Istre zabilježili smo oblik *vrāna*. I u hrvatskim idiomima najčešći su nazivi tipa *vrana* (u Peroju *vrāna*) — etimologiju smo dali uz vrstu Corvus corax. U Štrpedu i Vidacima zabilježili smo *vrānka*, a u Malom i Velom Mlunu *vrōnka*, deminutivne izvedenice na *-ka*.⁹

3.4.1.

Posuđenice su iz hrvatskog istromletački *vrāna* (Draguč, Pićanj, Žminj), rumunjski *vrāna* (Žejane) i *vruōna* (Kostrćan).

3.5.

U Šušnjevcu i Novoj Vasi Istrorumunji upotrebljavaju oblike *čōra*, odnosno *čōra* koji u tim mjestima označuju i vrstu Corvus monedula.¹⁰

4.

U svim istarskim idiomima za vrstu Corvus monedula najčešći su nazivi tipa *čora*/*čola* (uz izvedenice, hibridne ili normalne, na *-ana*, *-ina*, *-in*, *-ica* i *-ka*). Navodimo ih sve: *čōra* (Bale), *+čuōra* (Galižana), *+čuora*, *-o* (Rovinj) *čōla* (Motovun, Svetvinčenat, Žminj), *čōla* (Pula), *čōlica* (Labinci, Lovreč, Krnica, Medulin, Vodnjan, Šišan), *ščōlica* (Višnjani), *čūlin* (Pićan), *čolāna* (Kanfanar) — za istromletačke i istriotske idiome; *čōla* (Borut, Breg), *čōla* (Salambati, Svetvinčenat, Lindar,

Trget, Petehi, Draguzeti), *čuōla* (Katuni, Lindar) *čōlica* (Beletičev Brijeg, Kringa), *čōlica* (Tinjan, Lovreč, Vrsar, Kanfanar, Rovinjsko selo, Režanci, Gajana, Filipana, Rakalj, Marčana, Veli Vareški, Valtura, Ližnjan, Medulin, Premantura, Bale, Skitača, Brovinje), *cōlica* (Krmed, Pačići, Hreljići, Krnica Luka, Katun), *čuōlica* (Soldatići), *čuōlica* (*Baderna*), *colinka* (Gradina, Cerovlje), *čōlka* (Vela Traba, Pićan, Katuni, Žminj), *čōlka* (*Motovun*) *čuōlka* (Beram), *colina* (*Blašковиći*), *čolina* (Borut), *culin* (Šumber) — za hrvatske idiome; *čōra* (Šušnjeвица), *čōra* (Kostrčan, Nova Vas), *čurōina* (Žejane) — za istrorumunjski.

4.1.

Etimon gornjih naziva nije problematičan — to je riječ onomatopejskog podrijetla ČAOLA »vrana«, REW 2449. Isti je etimon dao i rumunjski ornitonim *cioāră* »Nume dat mai multor specii de păsări negre sau cenusii, din familia corbului, dar mai mici decât acesta (Corvus)« (DLRM 145), pa bi se moglo pretpostaviti da su rumunjski pastiri širili ovaj oblik(e) Balkanom i da je (su) tako dospio i u slavenske i romanske idiome Istre (za istrorumunjske ćemo ornitonime pretpostaviti da su iz Balkana, uz napomenu da je žejanski naziv *čuōrina* hibridni oblik, nastao dodavanjem stranog sufiksa *-ina* na domaću osnovu), pa bi se na taj način moglo protumačiti nazive *čolka* »vrana« (PARČIĆ 86), *čolica* »čavka« (HIRTZ 67 — oko Nina u Dalmaciji), *čolica* »ptica pirrhocorax alpinus« (ARJ II/59), *čolica* »Pyrrhocorax graculus« (Hirtz 75 — Poljica u Dalmaciji), *čolka* »Corvus monedula« (HIRTZ 75 — Vrbnik na Krku), *čola* »Corvus monedula« (HIRTZ 75), *čora* »vrana« (HIRTZ 67 — Vrnjci u Srbiji), *čorka* »Garrulus glandarius« (HIRTZ 67 — u Konavlima).

4.2.

Oblici ovog tipa postoje još u furlanskom (naveli smo ih u n. 10), i u južnotalijanskim dijalektima (u Kalabriji *čaula*, u Napulju *čaule*, u Tarentu *čola*, u Markama *čaola* — REW 2449), a i u veljotskom ako oblik *+čualk* »vrana« ne shvatimo kao prilagođenicu ili iskrivljenicu od hrv. *čavka*,¹¹ što bi moglo dovesti u pitanje našu pretpostavku o rumunjskom podrijetlu istarskih oblika.

4.2.1.

Ako prihvatimo pretpostavku o rumunjskom kao jeziku davaocu, što uopće ne bi bilo sporno da oblici ne postoje i u furlanskom, možemo govoriti o neposrednoj recepciji i u romanskim i u slavenskim idiomima Istre, a u pojedinim slučajevima valja dopustiti i mogućnost posrednog posuđivanja, i to u oba smjera.

4.3.

U svim slovenskim mjestima Istre zapisali smo oblik *kāvka*, onomatopejskog podrijetla (BEZLAJ II/24); posuđenice su iz slovenskog i istromletački *kāvka* (Bertoki), *kāvka* (Buje) i *kāvčić* (Oprtalj). I hrvatski oblici *cōvka* (Rovinjsko selo), *čāvka* (Brseč, Dobrinj) i *čāvka* (Punat) održavaju istu onomatopeju (SKOK I/300).¹²

5.

Za dvije vrste koje slijede (Garrulus glandarius i Pica pica) latinska književna tradicija bilježi i dva naziva koji vrijede za obje: *cissa*, -ae (ANDR 57), *pīca*, -ae (ANDR 127) — zadnji se naziv pojavljuje i s kvalifikatorima, pa *pīca glandāris* znači samo »G. glandarius«, a *pīca uaria* samo »P. pica« (ANDR 128). André navodi još dva ornitonima, *gaia*, -ae (str. 78) i *glandāria* (str. 85), oba u značenju »G. glandarius«.

Slično je stanje i u idiomima Italije: Pigafetta (str. 56) navodi *chéca* »Pica pica« i *chèche* »Garrulus glandarius«; Giglioli za Veneto donosi naziv *gaza* (str. 14 i 15) u oba značenja, a za Friuli, također u oba značenja, *cheche* (str. 14 i 15); Giglioli za Veneto navodi i oblik *gaza* s kvalifikatorima (te sintagme, u ovisnosti o kvalifikatoru, označuju samo jednu vrstu): *gaza bastarda*, *gaza negra* »Pica pica« (str. 14) i *gaza rossa*, *gaza rabiosa*, *gaza zuccona* »Garrulus glandarius« (str. 15), a ima i jednočlanih naziva koji označuju samo po jednu vrstu.¹³ Slična je situacija i u nekim mjestima istromletačkog i istriotskog jezičnog područja.

U ostalim su mjestima istarski Romani, radi izbjegavanja zbrke u nomenklaturi, za Garrulus glandarius posudili hrvatske nazive za tu vrstu. Bitno je napomenuti da je u zonama gdje nema hrvatskih posuđenica zbrka izbjegnuta, kao i na mletačkom (bez Istre) i furlanskom jezičnom području, a vjerojatno je tako bilo i u latinskom, tako što se u istom mjestu ne upotrebljava isti naziv za obje vrste. Za istromletačke i istriotske idiome valja još reći da se distinkcija između vrsta, premda postoje i složeni oblici, ne postiže dodavanjem različitih kvalifikatora istoj osnovi, osim u Taru gdje vrstu Garrulus glandarius nazivaju *kekagāza*, a vrstu Pica pica *kekabjankanēra* — prvi tarski oblik složenica je od dva naziva *keka* i *gaza* (ovi oblici u većini mjesta u Istri znače »Pica pica« — za etimologiju v. niže), a drugi je sintagma *keka* + *bjankanera* (*bjanka* < BLANK, REW 1152 + *nera* < NĪGER, REW 5917) — kvalifikator izražava boju perja (»Perje je crno in belo« — GREGORI 218).

5.1.

Imajući na umu upravo rečeno u daljem ćemo se izlaganju najprije pozabaviti nazivima za vrstu Garrulus glandarius, a zatim ćemo razglabati o nazivima za vrstu Pica pica.

5.1.1.

U svim istarskim idiomima za vrstu Garrulus glandarius najbrojniji su oblici tipa *soja/sojka/šoja/šojka* i *švoja/švojka/šuojka*,¹⁴ slavenskog podrijetla (u istromletačkom, istriotskom i istrorumunjskom to su posuđenice iz hrvatskog — Doria za Trst navodi +*soja*). Tumačeći etimologiju za *sójka* »Garrulus glandarius« Skok piše: »Uzimlje se da je ptica dobila ime po boji perja i korijen *soj-uzimlje se kao prijetoj od korijena *si- 'siv, sinji'. To mišljenje komparatista ne treba da bude točno. Hrv-srp. varijante i činjenica da se nalazi u tur. kao *soyga*, u mađ. kao *szajkó* = *zajgó* . . . . upućuje na mogućnost izvođenja od onomatopeje kojom se oponaša glas ove ptice« (SKOK III/302). Skok je sasvim u pravu kad dovodi u sumnju mišljenje komparatista, jer šojka »Ima pisano perje, v splošnem rdečkas-

to. Čelo in teme sta belkasta s temnimi lisami; . . . ; od kljuna se vleče črna vajet. Trtica je bela, kljun črn, oči modro bele, na perutnicah, ki so na spodnjem koncu temne, ima belo liso, na sprednjem robu pa modra in temno črtasta peresa. Značilni so bela trtica, rahla čopka in modra peresa na perutnicah« (GREGORI 218), dakle ni spomena o sivom!

Svi nazivi koje smo zabilježili u slavenskim idiomima ovog su tipa, osim crnogorskog ornitonima u Peroju gdje za *Garrulus glandarius*, pored *šojka*, kažu i *martin*, što je u Istri inače naziv za *Alcedo atthis* (vodomar). Ne mora se nužno raditi o grešci informanata, možda je došlo do prijenosa značenja *Alcedo* → *Garrulus* — zajedničko im je plavo perje.

5.1.2.

Osim već spomenutih u istromletačkom i istriotskom u uporabi su (ili su bili u uporabi) i *kèka* (Lovreč, Šišan) — »Suono imitativo del verso dell'uccello 'che-che' o, secondo il Migliorini, dal nome proprio 'Francesca'« (DURANTE 38); *keka-kolòri* (Bale) — složenica od *keka* i *kolori* < CÒLOR, ÒRE, REW 2056; *gàja* (Vodnjan, Fažana), + *gaša* (Bale), < GAJA »svraka«, REW 3640.2 (DELI 480, pod *natuknicom gàzza* »Pica pica«: »Lat. tardo (Oribasio, sec. VI) *gāia(m)*, — in sostituzione del classico *pīca(m)* — per il prec. *gāiu(m)*, che è il nome proprio *Gaius*, il quale sembra ripetere, in certo modo, il verso dell'uccello . . . .«; *gàšula* (Rovinj) < kao prethodni nazivi, ali na dem. suf *-ula*; + *gandara* (mugliški) < GLANDĀRIA »*Garrulus glandarius*«, ANDR 85, izvedenica na *-aria* od GLANS, -ANDE »žir«, REW 3778 — šojka se hrani i žirom:¹⁵ »Alimentazione: ghiande, castagne, nocciole, bacche, frutti, insetti, vermi, uova di altri uccelli e topi.« (DRCHAL 240); + *bèkakurnáce* (Rovinj), složenica od *bekar* (mlet. *becàre*, DURANTE 13), izvedenice od *beko* (mlet. *bèco*, DURANTE 13) < BECCUS »kljun«, REW 1013 i *kurnáce* (za etimologiju v. gore) — Gjurašin piše o šojki kao o pravoj grabljivici, spominje da se hrani drugim pticama, no ne spominje izričito vrane: »On (tj. »razbojnik« kako Gjurašin naziva šojku — op. naša) je progonio mlade crvenrepke i položio jednu za drugom, tako da nije bilo vidjeti za kratko vrijeme ni traga ljepušnih ptičica. Drugi je put izvukao iz školje u zidu moga susjeda golišava vrabca i razdriao ga posve udobno na susjednom drvetu . . . .« (GJURAŠIN 204); *čòra* (Galižana) — za etimologiju v. gore; *saràška* (Savudrija) — prilagođena posuđenica iz hrvatskog *sraka/-čka* (v. dalje) ili slovenskog *saračka* »*Lanius*« (svračak).

5.2.

Završit ćemo s nazivima za svraku, a etimologije ćemo davati samo za oblike koje još nismo spominjali.

5.2.1.

U istromletačkim i istriotskim idiomima u uporabi su sljedeći nazivi: *kèka* (Bertoki, Strunjan, Savudrija, Umag, Škrinjari, Buje, Krasica, Oprtalj, Sverki, Brtonigla, Motovun, Višnjan, Kanfanar, Barban, Krnica, Pula, Medulin, Rovinj, Vodnjan, Galižana, Pirelići, Žminj); *kéka* (Fažana); + *checa* (Pula, Kopar, Milje, Trst); + *chéca* (Bale); + *kéka* (Motovun); + *kíka* (mugliški); *gàza* (Rovinj); *gàza* (Plomin); *gàrza* (Šišan); *žgàrza* (Bivje); + *gasulà* (Rovinj); *gàzalàdra*¹⁶ (Funtana,

Vrsar) — složenica od *gaža* + *ladra* < LATRO, REW 4931: »Iz dvorišta krađe piliće i patčiče, u polju krađe jaja i mlade jarebicama i gnjetlovima, i plieni gnjezda korisnih pjevica.« (GJURAŠIN 201); *gāža ščavūna* (Bale) — sintagma od *gāža* i *ščavuna*, na augm. suf. *-una*, < SKLAVENOS (bizantinski) »Slaven«, REW 8003a: nije nam jasna motivacija kvalifikatora — ipak, ako ovaj naziv usporedimo s istriotskim nazivom u Šišanu *kornāča istriāna* »Corvus corone corone«, možemo dovesti u opoziciju kvalifikatore ovih naziva, *istriana* vs. *ščavuna* (istarski Romani Slavene pogrдно nazivaju *ščavi*, *ščavuni*) i pretpostaviti da je nekada u Šišanu postojala opozicija C. c. corone vs. Corvus c. cornix (*kornača istriana* vs. **kornača ščavona*), a u Balama G. glandarius vs. Pica pica (**gāža istriāna* vs. *gāža ščavūna*); *srāka* (Pertići, Grožnjan, Oprtalj, Vižinada, Lovreč, Svetvinčenat, Gradinje, Pirelići, Draguč, Pićan) i *sfrāka* (Labinci) — posuđenice iz hrvatskih idioma (v. niže).

5.2.2.

Nazivi *kéka* (Prade, Malija, Korte, Škatari), *kéka* (Gradinje, Peroj, Medulin) i *kéka* (Medulin) u slavenskim su idiomima posuđenice iz istromletačkih.

5.2.3.

Za ovu vrstu u slavenskim idiomima najbrojniji su nazivi tipa *sraka*, *s(š)vra-ka*. U Štrpedu smo zabilježili *sfrāka*, u Premcima *srakūčina*, a u Foršićima i Lupoglavu *srakūn*. Nazivi su slavenskog podrijetla, o tom Skok, pod natuknicom *svrāka*: »Praslav. **svorka* je prijevaj, prema stcslav. *svrěčati* 'einen Laut von sich geben' = *svrěkati*, odatle *cvrčati*, *cvrčak*, *cvrkatati*, *cvrkut*, ...« (SKOK III/374).¹⁷

5.2.3.1.

Istrorumunjski ornitonimi *srāka* (Žejane, Nova Vas, Jesenovik) i *sruōka* (Sušnjeva, Kostrčan) posuđenice su iz hrvatskog.

BILJEŠKE:

¹ CŌRVUS, REW 2269.

² Istu onomatopeju uobličuju slov. *krôkar* (PLETERŠNIK I/475), *krokar* »Corvus corax« (HIRTZ 226 — za Gerovo).

³ Usp. *garvan* — Mrzlo Polje, *gavran* — Kutjevo (HIRTZ 117), *gavranak*, *gavranče* — Zavrtnica u Hrv. Prim., *gavranica*, *gavranić*, *gavranina* — Zavrtnica u Hrv. Prim., *gavranka* — Split, *gavre* — Split (HIRTZ 118), *gravljan* — Školj Murter, *gavran* — Sali na otoku Dugom (HIRTZ 137). Ornitonim *gavran* prenio se i na ribu *Labrus merula*, zbog tamne boje ribe (v. JaFa 30. 1. 2.).

⁴ Usp. *vran* »Corvus corax« (PARČIĆ 1122; ARJ XXI/365; za rod *Corvus* HIRTZ 548) i *vrān* »id.« (VUK 2 I/123).

⁵ Što se tiče pučkog shvaćanja spola usp. *ščika* vs. *ščikun*. Riječ je o dvije različite ptice, *Fringilla coelebs* i *Coccothraustes coccothraustes*, no u nekim ih mjestima centralne Istre drže istom vrstom, prvu smatraju ženkom a drugu mužjakom.

⁶ Mnogi ornitolozi svrstavaju ove dvije ptice u posebne vrste.

⁷ Usp. *mali perē* i *míci jūrić* za *Troglodytes troglodytes*.

⁸ Usp. *pujana/pojana* »Buteo buteo« i španj. *polla* »mlada kokoš, kokica« (DESC 928) iste etimologije.

⁹ Usp. *vrana* — Diklo, *vranetina* — Bosna, *vranica* — Martijanec (HIRTZ 549), *vranka* — Martijanec i Ludbreg (HIRTZ 550).

¹⁰ Usp. *čòre* (Clauzetto, Flumignano), *čòra* (Tesis, Praedelis, Pesariis), ALI 4660, također u značenju »Corvus corone«. U istom značenju i Skok navodi istrorumunjski *čòla* (SKOK I/359).

¹¹ Poznato je da postoji sličnost između sardskog, dalmatskog, rumunjskog i južnotalijanskih dijalekata.

¹² Usp. *čávka*, *čávče*, *čávčić* (VUK2 1108; HIRTZ 56), *čavčica* — Srbija, *čavčina* — Šibuljina kod Tribnja u Dalmaciji (HIRTZ 56), *čavka* (HIRTZ 73), *kauka*, *kauka* — Crni Lug, Martijanec (HIRTZ 182).

¹³ Isto pokazuju i forme zabilježene u AIS III/503, 504 i ALI 4654, 4657, uz napomenu da u istom mjestu naziv za *Garrulus glandarius* i *Pica pica* nije isti.

¹⁴ Usp. *sojka* — Poljica, *sojkača* (HIRTZ 449), *svojka* (HIRTZ 469), *šoja* — Delnice, Fužine, Zelin Mrzlovodički, Vrata-Belo Selo, Grobnik, *šojčica* — okolica Bjelovara, *šojka* — oko Varaždina (HIRTZ 487), *švojka* — Orlec na Cresu, Nerezine na Lošinju (HIRTZ 496).

¹⁵ Usp. *želudarica* (HIRTZ 588 — za Dubrovnik i okolicu).

¹⁶ Usp. *tatinska sràka* (Ajdovščina) — ALI 4654.

¹⁷ Usp. *fračka* (HIRTZ 108), *sračica* — svuda u Hrv. Zagorju i u kajkavskom dijelu Podravine, *sračka* — Sudovčina, *sraka* — Sušnjevo selo, Čakovec, Zagreb, Gradište u Slav., Samobor (HIRTZ 456), *svračica*, *svraka* — Mitrovac, Resava u Srb. (HIRTZ 470), *šraka* — Zagreb (HIRTZ 488), *švràka* — u Crnoj Gori, *švraka* — Lika, Lipovo Polje, Kola u Bos., Split).

POPIS NAZIVLJA PO MJESTIMA:

Napomena 1. Mjesta su numerirana od 1–135, nisu poredana po abecedi, nego su svrstana u osam zona (od A–H):

A: Slovenska Istra — mjesta u kojima se govore samo slovenski idiomi i mjesta u kojima se govori i istromletački;

B: Zapadna Istra — mjesta u kojima se govore istromletački i hrvatski idiomi i mjesta u kojima se govore samo hrvatski (bez istriotskih otoka);

C: Puljština — kao gore;

D: Istriotski jezični otoci;

E: Bujština, Pazinština i Labinština — mjesta u kojima se govore samo hrvatski idiomi uz manji broj mjesta u kojima se uz hrvatske govore i istromletački idiomi (bez istrorumunjskih otoka);

F: Rumunjski jezični otoci — mjesta u kojima se, uz hrvatske dijalekte, govori i istrorumunjski i nekoliko mjesta u kojima se govore samo hrvatski govori;

G: Sjeveroistočna Istra — dva mjesta u kojima se govori samo hrvatski;

H: Otok Krk.

Napomena 2. Ispod prve crte navode se abecednim redom nazivi iz literature koji su zabilježeni za mjesta koja smo i mi anketirali, a ispod druge se crte navode također nazivi iz literature, ali za mjesta u Istri u kojima nismo sproveli anketu.

Kratice idioma:

T — istromletački (talijanski) idiomi

I — istriotski idiomi

R — istrorumunjski idiomi

H — hrvatski idiomi

S — slovenski idiomi

C — crnogorski idiom u Peroju.

PASSERIFORMES: CORVIDAE: CORVUS CORAX

A 3	BIVJE	T: kòrbo*
B 21	MARUŠIĆI	H: kòrvo
B 23	BUJE	T: kòrvo
B 24	KRASICA	T: kòrvo H: gävran
B 26	GROŽNJAN	T: kòrvo
B 27	OPRTALJ	T: kòrvo
B 28	ŠVERKI	T: kòrvo
B 29	BRTONIGLA	T: kòrvo
B 31	MOTOVUN	T: kòrvo
B 32	BELETIČEV BRIJEG	H: kävran
B 33	TAR	T: kòrvo
B 36	VIŠNJAN	T: kòrvo
B 37	ŽBADANJ	H: gävran
B 40	LOVREČ	T: kòrvo
B 41	KRINGA	H: gävran
B 43	VRSAR	H: gävran
B 45	MARIĆI	H: gävran
B 47	ROVINJSKO SELO	H: gävran
C 50	SVETVINČENAT	T: kòrvo
C 51	PETEHİ	H: ćòlac
C 52	DRAGUZETI	H: gävran
C 53	BARBAN	H: ćòlac
C 54	REŽANCI	H: gävran
C 55	PAĆIĆI	H: gävran
C 56	BANKOVIĆI	H: gràbljan
C 58	HRELJIĆI	H: gävran
C 59	FILIPANA	H: gävran
C 60	RAKALJ	H: gävran
C 61	KRNICA	T: kòrvo
C 62	KRNICA LUKA	H: gävran
C 64	MARČANA	H: gävran
C 65	VELI VAREŠKI	H: gävran
C 66	VALTURA	H: gävran
C 67	PULA (VELI VRH)	T: kòrvo
D 73	ROVINJ	I: kuòrvo
D 74	BALE	I: kòrvo H: gävran
D 75	VODNJAN	I: kòrvo
D 77	GALIŽANA	I: krògo, kòrvo
D 78	ŠIŠAN	I: kòrvo

---

* Nazivi koji slijede vrijede i za vrstu CORVUS FRUGILEGUS.

E 79	ŠTRPED	H: vrân
E 81	MALI MLUN	H: gävran
E 82	VELI MLUN	H: gävran
E 83	PREMCI	H: yävran, vrân
E 84	ČIRITEŽ	H: vruôn
E 85	ROČ	H: kävran
E 88	PRAČANA	H: črni vrân
E 89	FORSIČI	H: vruôn, gävran
E 90	VRH	H: kävran
E 92	LUPOGLAV	H: vruôn, gävran
E 94	BORUT	H: kävran
E 95	MAVRI	H: kävran
E 96	CEROVLJE	H: kävran
E 99	VELA TRABA	H: gävran
E 100	LINDAR	H: kävran
E 101	PIČAN	T: kôrvo
		H: gävran, kävran
E 102	ČEPIČ	H: kävran
E 103	SVETI PETAR U ŠUMI	H: gävran
E 104	PARIŽI	H: gävran
E 105	KATUNI	H: gävran
E 106	ŠUMBER	H: gävran
E 107	BLAŠKOVIČI	H: kävran
E 108	ŽMINJ	T: colân
		H: gävran
E 109	PLOMIN	T: kôrvo
		H: gävran
E 110	STRMAC	H: gävran
E 111	VELI GOLJI	H: kävran
E 113	TRGET	H: gävran
E 114	SKITAČA	H: kävran
E 115	BROVINJE	H: gävran
F 118	ŽEJANE	R: kôrbu
F 119	MALI BRGUD	H: kävran
F 120	BRUS	H: vrân, kävran
F 121	ŠUŠNJEVICA	R: kôrbu
F 122	KOSTRČAN	R: kôrbu
F 123	NOVA VAS	R: kuovrânu
F 124	JESENOVIK	R: kôrbu
G 125	IČIČI	H: gävran
G 126	BRSEČ	H: kävran
H 127	OMIŠALJ	H: kävran
H 128	DOBRINJ	H: kävran
H 129	SVETI IVAN	H: kävran
H 130	BRUŠIČ	H: kävran
H 131	SKRBČIČI	H: kävran
H 132	KORNIČ	H: kävran

H 133 KRK	T: kòrvo
	H: gävran
H 134 PUNAT	H: kävran
H 135 BAŠKA	H: gävran

còrvo (za Vodnjan, ZONCA 57); *cro* (za Vodnjan, DORIA — pod natuknicom corvo; ZONCA 61); *cro*, pl. *crovi* (za Vodnjan, ROS 268); *crovo* (za Motovun, DORIA 177; ROS 271); *cuorvo* (za Rovinj, DORIA 177; ROS 281); *kórvo* (za Motovun, AIS III/501); *i krovi* (za Vodnjan, AIS III/501); *kwórvo* (za Rovinj, AIS III/501).

corvaz (za Trst, DORIA 177 — obj. »corbaccio, grosso corvo«); *corvo* (za Trst, KOS 125 — sust. naziv *Corvus corax*; DORIA 177; bez naznačena mjesta, ROS 256); *el cuarb* (za veljotski, BART 110); *cuorf* (za mugliški, DORIA 177 — pod natuknicom corvo; ROS 281); *kórvo* (za Piran, AIS III/501); *kuarb*, *kuarvi* (za veljotski, BART 198).

PASSERIFORMES: CORVIDAE: CORVUS CORONE*

A 2	ŠKOFIJE	S: vrána
A 3	BIVJE	T: kornjaka
A 4	DEKANI	S: vrána
A 5	BERTOKI	T: kornāča
A 6	STRUNJAN	T: kornāča
A 9	LUCIJA	T: kornāča
A 12	ŠMARJE	S: vrána
A 13	GRAČIŠČE	S: vrána
A 15	KORTE	S: vrána
A 17	SOČERGA	S: vrána
A 18	BREZOVICA	S: vrána
B 19	SAVUDRIJA	T: kornāča
B 20	UMAG	T: kornāča
B 21	MARUŠIĆI	H: vrána, kornāča
B 22	ŠKRINJARI	T: kornāča (bjanka, nēra)
B 23	BUJE	T: kornāča
B 24	KRASICA	T: kornāča
		H: vrána
B 25	PERTIĆI	T: kornāča
B 26	GROŽNJAN	T: kornāča
B 27	OPRTALJ	T: kornāča
B 28	ŠVERKI	T: kornāča
B 29	BRTONIGLA	T: kornāča
B 30	VIŽINADA	T: kornāča
B 31	MOTOVUN	T: kornāča
		H: vrána

* Objе podvrste: CORVUS CORONE CORONE i CORVUS CORONE CORNIX.

B 32	BELETIČEV BRIJEG	H: kornâča
B 33	TAR	T: kornâča
B 34	LABINCI	T: kornâča
B 35	SOLDATIČI	H: vrâna
B 36	VIŠNJAN	T: kornâča
B 37	ŽBANDAJ	H: vrâna
B 38	BADERNA	H: vrâna
B 39	TINJAN	H: vrâna
B 40	LOVREČ	T: kornâča
		H: vrâna
B 41	KRINGA	H: vrâna
B 42	FUNTANA	T: kornâča
		H: vrâna
B 43	VRSAR	T: kornâča
		H: vrâna
B 44	GRADINA	H: vrâna, kornâča
B 45	MARIČI	H: vrâna
B 46	KANFANAR	T: kornâča
		H: vrâna
B 47	ROVINJSKO SELO	H: vrâna
B 48	KRMED	H: vrâna
C 49	SALAMBATI	H: vrâna
C 50	SVETVINČENAT	T: kornâča
		H: vrâna
C 51	PETEHI	H: vrâna
C 52	DRAGUZETI	H: vrâna
C 53	BARBAN	T: kornâča
		H: vrâna
C 54	REŽANCI	H: vrâna
C 55	PAČIČI	H: vrâna
C 56	BANKOVIČI	H: vrâna
C 57	GAJANA	H: vrâna
C 58	HRELJIČI	H: vrâna
C 59	FILIPANA	H: vrâna
C 60	RAKALJ	H: vrâna
C 61	KRNICA	T: kornâča
C 62	KRNICA LUKA	H: vrâna
C 63	PEROJ	C: vrâna
C 64	MARČANA	H: vrâna
C 65	VELI VAREŠKI	H: vrâna
C 66	VALTURA	H: vrâna
C 67	PULA (VELI VRH)	T: kornâča
C 68	ŠKATARI	H: vrâna, kornjâča
C 69	POMER	H: vrâna
C 70	LIŽNJAN	H: vrâna
C 71	MEDULIN	T: kornâča
		H: vrâna
C 72	PREMANTURA	H: vrâna

D 73	ROVINJ	I: kurnàča
D 74	BALE	I: kornàča
		H: vrâna
D 75	VODNJAN	I: kornàča
		H: vrâna
D 76	FAŽANA	I: kornàča
D 77	GALIŽANA	I: kornàča
D 78	ŠIŠAN	I: Kornàča (grida), kornàča istriàna
E 79	ŠTRPED	H: vrânka
E 80	VIDACI	H: vrânka
E 81	MALI MLUN	H: vrônka
E 82	VELI MLUN	H: vrônka
E 83	PREMCI	H: vrâna
E 84	ČERETEŽ	H: vrâna
E 85	ROČ	H: vrâna
E 86	GRADINJE	T: kornàča
		H: vrâna, kornàča
E 87	PIRELIĆI	T: kornàča
E 88	PRAČANA	H: vrâna
E 89	FORSIĆI	H: vrâna
E 90	VRH	H: vrâna
E 91	KRUŠVARI	H: vrâna
E 92	LUPOGLAV	H: vrâna
E 93	DRAGUĆ	T: vrâna
E 94	BORUT	H: vrâna
E 95	MAVRI	H: vrâna
E 96	CEROVLJE	H: vrâna
E 97	KATUN	H: vrâna
E 98	BERAM	H: vrâna
E 99	VELA TRABA	H: vrâna
E 100	LINDAR	H: vrâna
E 101	PIČAN	T: vrâna
		H: vrâna
E 102	ČEPIĆ	H: vrâna
E 103	SVETI PETAR U ŠUMI	H: vrâna
E 104	PARIŽI	H: vrâna
E 105	KATUNI	H: vrâna
E 106	ŠUMBER	H: vrâna
E 107	BLAŠKOVIĆI	H: vrâna
E 108	ŽMINJ	T: vrâna
		H: vrâna
E 109	PLOMIN	T: kornàča
		H: vrâna
E 110	STRMAC	H: vrâna
E 111	VELI GOLJI	H: vrâna
E 112	BREG	H: vrâna
E 113	TRGET	H: vrâna
E 114	SKITAČA	H: vrâna

E 115	BROVINJE	H: vrâna
F 116	VELE MUNE	H: vrâna
F 117	MALE MUNE	H: vrâna
F 118	ŽEJANE	R: vrâna
F 119	MALI BRGUD	H: vrâna
F 120	BRUS	H: vrâna
F 121	ŠUŠNJEVICA	R: čôra
F 122	KOSTRČAN	R: vruôna
F 123	NOVA VAS	R: čôra
G 125	IČIČI	H: vrâna
G 126	BRSEČ	H: vrâna
H 127	OMIŠALJ	H: vrâna
H 128	DOBRINJ	H: vrâna
H 129	SVETI IVAN	H: vrâna
H 130	BRUŠIČ	H: vrâna
H 131	SKRBČIČI	H: vrâna
H 132	KORNIC	H: vrâna
H 133	KRK	T: kornâča H: vrâna
H 134	PUNAT	H: vrâna
H 135	BAŠKA	H: vrâna

cornacia (za Buje, Vrsar i Oprtalj, ROS 252 — sust. naziv *Corvus cornix*): *la còla* (za Motovun, AIS III/502); *la kurnáča* (za Rovinj, AIS III/502); *pola* (za Vodnjan i Pulu, ROS 808); *pôla* (za Vodnjan, IVE 124); *pole* (za Vodnjan, AIS III/502); *púola* (za Fažanu, IVE 124).

càuca (za Trst, DORIA 138); *ciolca* (za veljotski, BART 110); *cornacia* (za Trst, KOS 123 — sust. naziv *Cornix corone* i *Corvus cornia*); *cornaza* (za Trst, DORIA 176; ROS 252); *curnacia* (za *mugliški*, ROS 283); *čualk* (za veljotski, BART 177); *kornáče* (za Piran, AIS III/502); *kurnáča* (za *mugliški*, ZUDINI 81); *šora* (za Rijeku, ROS 1268 — sust. naziv *Corvus cornix*).

PASSERIFORMES: CORVIDAE: CORVUS MONEDULA

A 1	PLAVJE	S: káwka *
A 2	ŠKOFIJE	S: káwka
A 4	DEKANI	S: káwka
A 5	BERTOKI	T: kàuka
A 7	POBEGI	S: káwka
A 10	KUBED	S: káwka
A 11	MALIJA	S: káwka
A 12	ŠMARJE	S: káwka
A 13	GRAČIŠČE	S: káwka

* U slovenskim idiomima Istre to je i opći naziv za sve »mrke« Corvidae.

A 14	MAREZIGE	S: káwka
A 15	KORTE	S: káwka
A 16	DRAGONJA	S: káwka
A 17	SOČERGA	S: káwka
B 23	BUJE	T: kávka
B 27	OPRTALJ	T: kàvčíc
B 31	MOTOVUN	T: còla H: còlka
B 32	BELETIČEV BRIJEG	H: còlica
B 34	LABINCI	T: còlica
B 35	SOLDATIČI	H: cúolica
B 36	VIŠNJAN	T: šcòlica
B 38	BADERNA	H: cúolica
B 39	TINJAN	H: còlica
B 40	LOVREČ	T: còlica H: còlica
B 41	KRINGA	H: còlica
B 43	VRSAR	H: còlica
B 44	GRADINA	H: còlínka
B 46	KANFANAR	T: còlâna H: còlica
B 47	ROVINJSKO SELO	H: còvka, còlica
B 48	KRMED	H: còlica
C 49	SALAMBATI	H: còla
C 50	SVETVINČENAT	T: còla H: còla
C 51	PETEHl	H: còla
C 52	DRAGUZETI	H: còla
C 54	REŽANCI	H: còlica
C 55	PAČIČI	H: còlica
C 56	BRANKOVIČI	H: còlica
C 57	GAJANA	H: còlica
C 58	HRELJIČI	H: còlica
C 59	FILIPANA	H: còlica
C 60	RAKALJ	H: còlica
C 61	KRNICA	T: còlica
C 62	KRNICA LUKA	H: còlica
C 64	MARČANA	H: còlica
C 65	VELI VAREŠKI	H: còlica
C 66	VALTURA	H: còlica
C 70	LIŽNJAN	H: còlica
C 71	MEDULIN	T: còlica H: còlica
C 72	PREMANTURA	H: còlica
D 74	BALE	I: còra (ò) H: còlica
D 75	VODNJAN	I: còlica
D 78	ŠIŠAN	I: còlica

E 94	BORUT	H: čolína, čola
E 96	CEROVLJE	H: colínka
E 97	KATUN	H: còlica
E 98	BERAM	H: cúolka
E 99	VELA TRABA	H: còlka
E 100	LINDAR	H: cúola, còla
E 101	PIČAN	T: cùlin H: còlka
E 105	KATUNI	H: cúola, còlka
E 106	ŠUMBER	H: cùlìn
E 107	BLAŠKOVIČI	H: colína
E 108	ŽMINJ	T: còla H: còlka
E 112	BREG	H: còla
E 113	TRGET	H: còla
E 114	SKITAČA	H: còlica
E 115	BROVINJE	H: còlica
F 118	ŽEJANE	R: cúorína
F 121	ŠUŠNJEVICA	R: còra
F 122	KOSTRČAN	R: còra
F 123	NOVA VAS	R: còra
F 124	JESENOVIK	R: còra
G 126	BRSEČ	H: čávka
H 128	DOBRINJ	H: čávka
H 134	PUNAT	H: čávka

còla (za Pulu, IVE 60); *cúóra* (za Galizanu, IVE 60); *čuóra*, *-o* (za Rovinj, IVE 60).

PASSERIFORMES: CORVIDAE: GARRULUS GLANDARIUS

A 1	PLAVJE	S: šója
A 2	ŠKOFIJE	S: švója, šója
A 3	BIVJE	T: švòja
A 4	DEKANI	S: šója
A 5	BERTOKI	T: šója
A 6	STRUNJAN	T: šója
A 7	POBEGI	S: šója
A 8	PRADE	S: šója
A 9	LUCIJA	T: šója
A 10	KUBED	S: šójka
A 11	MALIJA	S: šója
A 12	ŠMARJE	S: šúja, šója
A 13	GRAČIŠČE	S: šója
A 14	MAREZIGE	S: šója
A 15	KORTE	S: šója
A 16	DRAGONJA	S: šója

A 17	SOČERGA	S: šója
A 18	BREZOVICE	S: šója
B 19	SAVUDRIJA	T: saràška
B 20	UMAG	T: šója
B 21	MARUŠIĆI	H: šója
B 22	ŠKRINJARI	T: šójka
B 23	BUJE	T: šójka
B 24	KRASICA	T: šójka
B 25	PERTIĆI	H: šójka
B 26	GROŽNJAN	T: švòja
B 27	OPRTALJ	T: šójka
B 28	ŠVERKI	T: šója
B 29	BRTONIGLA	T: šójka
B 30	VIŽINADA	T: šójka
B 31	MOTOVUN	T: šója
B 32	BELETIĆEV BRIJEG	H: šója, šójka
B 33	TAR	H: šója
B 34	LABINCI	T: kekagàza
B 35	SOLDATIĆI	T: šója
B 36	VIŠNJAN	H: šója
B 37	ŽBANDAJ	T: šójka
B 38	BADERNA	H: šójka
B 39	TINJAN	H: šójka
B 40	LOVREĆ	T: kèka
B 41	KRINGA	H: šójka
B 42	FUNTANA	H: šója
B 43	VRSAR	T: šójka
B 44	GRADINA	H: šuòjka
B 45	MARIĆI	T: šójka
B 46	KANFANAR	H: šójka
B 47	ROVINJSKO SELO	H: šójka
B 48	KRMED	H: šójka
C 49	SALAMBATI	H: šójka
C 50	SVETVINČENAT	T: šójka
C 51	PETEHİ	H: šójka
C 52	DRAGUZETI	H: šójka
C 53	BARBAN	T: šójka
C 54	REŽANCI	H: šójka
C 55	PAČIĆI	H: šójka
C 56	BANKOVIĆI	H: šójka

C 57	GAJANA	H: šòjka
C 58	HRELJIĆI	H: šòjka
C 59	FILIPANA	H: šòjka
C 60	RAKALJ	H: švòjka
C 61	KRNICA	T: šòja
C 62	KRNICA LUKA	H: šòjka
C 63	PEROJ	C: šòjka, martin
C 64	MARČANA	H: šòjka
C 65	VELI VAREŠKI	H: šòjka
C 66	VALTURA	H: šòjka
C 67	PULA (VELI VRH)	T: šòjka
C 68	ŠKATARI	H: šòjka
C 69	POMER	H: šòjka
C 70	LIŽNJAN	H: šòjka, švòjka
C 71	MEDULIN	T: švòjka
		H: šòjka
C 72	PREMANTURA	H: šòjka
D 73	ROVINJ	I: gàšula
D 74	BALE	I: kekakolòri (ò)
		H: šòjka
D 75	VODNJAN	I: šòjka, gàja
		H: šòjka
D 76	FAŽANA	I: gàja
D 77	GALIŽANA	I: ćòra
D 78	ŠIŠAN	I: kèka
E 79	ŠTRPED	H: šòja
E 80	VIDACI	H: šòjka
E 81	MALI MLUN	H: šòja
E 82	VELI MLUN	H: šòjka
E 83	PREMCI	H: šòja
E 84	ČERETEŽ	H: šòja
E 85	ROČ	H: šòja
E 86	GRADINJE	T: šòja, šòjka
		H: šòjka, šòja
		T: švòja, šòja
E 87	PIRELIĆI	H: šòja
E 88	PRAČANA	H: šòja
E 89	FORSIĆI	H: šòja
E 90	VRH	H: šòja
E 91	KRUŠVARI	H: šòja
E 92	LUPOGLAV	H: šòja
E 93	DRAGUĆ	T: šòja
E 94	BORUT	H: šòja
E 95	MAVRI	H: šòja
E 96	CEROVLJE	H: šòja
E 97	KATUN	H: šòja
E 98	BERAM	H: šòja
E 99	VELA TRABA	H: šòja
E 100	LINDAR	H: šòja

E 101	PIČAN	T: šòja H: šòjka
E 102	ČEPIĆ	H: šòjka
E 103	SVETI PETAR U ŠUMI	H: šòjka, šòja
E 104	PARIŽI	H: šòjka, šòja
E 105	KATUNI	H: šòja
E 106	ŠUMBER	H: šòja
E 107	BLAŠKOVIĆI	H: šòjka
E 108	ŽMINJ	T: šòja H: šòja
E 109	PLOMIN	T: šòjka H: šòjka
E 110	STRMAC	H: šòjka
E 111	VELI GOLJI	H: šòjka
E 112	BREG	H: šòjka
E 113	TRGET	H: šòjka
E 114	SKITAČA	H: šòjka
E 115	BROVINJE	H: šòjka
F 116	VELE MUNE	H: šòja
F 117	MALE MUNE	H: šòja
F 118	ŽEJANE	R: šòjka, šuojka
F 119	MALI BRGUD	H: šòja
F 120	BRUS	H: šòja
F 121	ŠUŠNJEVICA	R: šòjka
F 122	KOSTRČAN	R: šuojka
F 123	NOVA VAS	R: šòjka
F 124	JESENOVIK	R: šòjka
G 125	IČIČI	H: šòja
G 126	BRSEČ	H: šòja
H 127	OMIŠALJ	H: švòjka
H 128	DOBRINJ	H: šòja
H 129	SVETI IVAN	H: šòjka
H 130	BRUŠIĆ	H: šòjka
H 131	SKRBČIČI	H: šòjka
H 132	KORNIĆ	H: šòjka
H 133	KRK	T: šòjka H: šòjka
H 134	PUNAT	H: šòjka
H 135	BAŠKA	H: šòjka

---

bèkakurnáče (za Rovinj, AIS III/503); *gaša* (za Bale, CERN 52 — obj. »gazza, ghian-daia«).

ğandara (za mugliški, ZUDINI 57); *soia* (za Trst, DORIA 647).

PASSERIFORMES: CORVIDAE: PICA PICA

A 1	PLAVJE	S: sráka
A 2	ŠKOFIJE	S: sráka
A 3	BIVJE	T: žgàr3a
A 4	DEKANI	S: sráka
A 5	BERTOKI	T: kèka
A 6	STRUNJAN	T: kèka
A 7	POBEGI	S: sráka
A 8	PRADE	S: kèka
A 9	LUCIJA	T: kèka
A 10	KUBED	S: sráka
A 11	MALIJA	S: sráka, kèka
A 12	ŠMARJE	S: sráka
A 13	GRAČIŠČE	S: sráka
A 14	MAREZIGE	S: sráka
A 15	KORTE	S: kèka
A 16	DRAGONJA	S: sráka
A 17	SOČERGA	S: sráka
A 18	BREZOVICA	S: sráka
B 19	SAVUDRIJA	T: kèka
B 20	UMAG	T: kèka
B 21	MARUŠIČI	H: sráka
B 22	ŠKRINJARI	T: kèka
B 23	BUJE	T: kèka
B 24	KRASICA	T: kèka
		H: sráka
B 25	PERTIČI	T: sráka
B 26	GROŽNJAN	T: sráka
B 27	OPRTALJ	T: sráka, kèka
B 28	ŠVERKI	T: kèka
B 29	BRTONIGLA	T: kèka
B 30	VIŽINADA	T: sráka
B 31	MOTOVUN	T: kèka
		H: sráka
B 32	BELETIČEV BRIJEG	H: sráka
B 33	TAR	T: kekabjankanèra
B 34	LABINCI	T: sfráka
B 35	SOLDATIČI	H: sráka
B 36	VIŠNJAN	T: kèka
B 37	ŽBANDAJ	H: svráka
B 38	BADERNA	H: svráka
B 39	TINJAN	H: svráka
B 40	LOVREČ	T: sráka
		H: svráka
B 41	KRINGA	H: sráka
B 42	FUNTANA	T: ga3alàdra
		H: svráka

B 43	VRSAR	T: gažalàdra H: švràka
B 44	GRADINA	H: švràka, kèka
B 45	MARIČI	H: sràka
B 46	KANFANAR	T: kèka H: sràka
B 47	ROVINJSKO SELO	H: sràka
B 48	KRMED	H: sràka
C 49	SALAMBATI	H: sràka
C 50	SVETVINČENAT	T: sràka H: sràka
C 51	PETEHİ	H: sràka
C 52	DRAGUZETI	H: sràka
C 53	BARBAN	T: kèka H: sràka
C 54	REŽANCI	H: svràka
C 55	PAČIČI	H: sràka
C 56	BANKOVIČI	H: sràka
C 57	GAJANA	H: sràka
C 58	HRELJIČI	H: sràka
C 59	FILIPANA	H: sràka
C 60	RAKALJ	H: sràka
C 61	KRNICA	T: kèka
C 62	KRNICA LUKA	H: sràka
C 63	PEROJ	C: kèka, svràka
C 64	MARČANA	H: sràka
C 65	VELI VAREŠKI	H: sràka
C 66	VALTURA	H: sràka
C 67	PULA (VELI VRH)	T: kèka
C 68	ŠKATARI	H: sràka, kèka
C 69	POMER	H: kèka
C 70	LIŽNJAN	H: sràka
C 71	MEDULIN	T: kèka H: kèka
C 72	PREMANTURA	H: svràka
D 73	ROVINJ	I: gàza, kèka
D 74	BALE	I: gàža ščavùna (ū) H: svràka
D 75	VODNJAN	I: kèka H: sràka
D 76	FAŽANA	I: kèka
D 77	GALIŽANA	I: kèka
D 78	ŠIŠAN	I: gàrʒa
E 79	ŠTRPED	H: sfràka
E 80	VIDACI	H: sràka
E 81	MALI MLUN	H: sràka
E 82	VELI MLUN	H: sràka
E 83	PREMCI	H: srakùčina

E 84	ČIRITEŽ	H: srâka
E 85	ROČ	H: srâka
E 86	GRADINJE	T: srâka H: srâka
E 87	PIRELICI	T: srâka, kêka
E 88	PRAČANA	H: srâka
E 89	FORŠIĆI	H: srakūn
E 90	VRH	H: srâka
E 91	KRUŠVARI	H: srâka
E 92	LUPOGLAV	H: srakūn
E 93	DRAGUĆ	T: srâka
E 94	BORUT	H: srâka
E 95	MAVRI	H: srâka
E 96	CEROVLJE	H: srâka
E 97	KATUN	H: srâka
E 98	BERAM	H: srâka
E 99	VELA TRABA	H: srâka
E 100	LINDAR	H: srâka
E 101	PIČAN	T: srâka H: srâka
E 102	ČEPIĆ	H: srâka
E 103	SVETI PETAR U ŠUMI	H: srâka
E 104	PARIŽI	H: srâka
E 105	KATUNI	H: srâka
E 106	ŠUMBER	H: srâka
E 107	BLAŠKOVIĆI	H: srâka
E 108	ŽMINJ	T: kêka H: srâka
E 109	PLOMIN	T: gâža H: srâka
E 110	STRMAC	H: srâka
E 111	VELI GOLJI	H: srâka
E 112	BREG	H: srâka
E 113	TRGET	H: srâka
E 114	SKITAČA	H: srâka
E 115	BROVINJE	H: srâka
F 116	VELE MUNE	H: srâka
F 117	MALE MUNE	H: srâka
F 118	ŽEJANE	R: srâka
F 119	MALI BRGUD	H: srâka
F 120	BRUS	H: srâka
F 121	ŠUŠNJEVICA	R: sruôka
F 122	KOSTRČAN	R: sruôka
F 123	NOVA VAS	R: srâka
F 124	JESENOVIK	R: srâka
G 125	IĆIĆI	H: svrâka
G 126	BRSEČ	H: svrâka
H 130	BRUŠIĆ	H: švrâka

---

checa (za Pulu, DORIA 145); *chéca* (za Bale, CERN 31); *la gasula* (za Rovinj, AIS III/504); *gaša* (za Bale, CERN 52 — obj. »gazza, ghiandaia«); *kéka* (za Motovun, AIS III/504); *la kika* (za Vodnjan, AIS III/504).

---

checa (za Kopar, Milje i Trst, DORIA 145; za Trst, KOS 102; PING 90); *kéka* (za mugliški, ZUDINI 71).

KRATICE CITIRANIH DJELA:

- AIS *Sprach-und Sachatlas Italiens und der Südschweitz*, hgg. K. Jaberg und J. Jud, Zofingen 1928–40
- ALI *Atlante Linguistico Italiano*, neobjavljeni materijal koji se nalazi na torinskom sveučilištu
- ANDR Jacques André, *Les noms d'oiseaux en latin*, Librairie C. Klincksieck, Paris, 1967
- ARJ *Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, I–XXIII, JAZU, Zagreb, 1880–1976
- BART Matteo Giulio Bartoli, *Das dalmatische*, I–II, Wien, 1906
- BEZLAJ France Bezljaj, *Etimološki slovar slovenskega jezika*, I–II (A–O), SAZU, Ljubljana, 1977, 1982
- CERN D. Cernecca, *Dizionario del dialetto di Valle d'Istria*, Centro di ricerche storiche — Rovigno, Rovinj, 1986
- DEI Carlo Battisti — Giovanni Alessio, *Dizionario etimologico italiano*, I–V, G. Barbèra Editore, Firenze, 1975
- DELI Manlio Cortelazzo — Paolo Zolli, *Dizionario etimologico della lingua italiana*, I–V, Zanichelli, Bologna, 1979–1983
- DESC V. Vinja, *Španjolsko — hrvatski ili srpski rječnik*, Školska knjiga, Zagreb, 1985
- DLRM *Dictionarul limbii romîne moderne*, Academia republicii populare romîne, 1958
- DORIA Mario Doria, *Grande dizionario del dialetto triestino*, Edizioni »Italo Svevo« — »Il Meridiano«, Trieste, 1984
- DRCHAL W. Černy — K. Drchal, *Impariamo a conoscere gli uccelli*, Istituto geografico Deagostini, Novara, 1982
- DURANTE *D. Durante — Gf. Turato, Vocabolario etimologico veneto — italiano*, Editrice »La Galiverna«, Padova, 1987
- GIGLIOLI Enrico Hillyer Giglioli, *Avifauna italica*, Le Monnier, Firenze, 1886
- GJURAŠIN Stjepan Gjurašin, *Ptice*, I–II, Naklada »Matice Hrvatske«, Zagreb, 1899, 1901
- GREGORI J. Gregori — I. Krečić, *Naši ptiči*, DZS, Ljubljana, 1979
- HIRTZ Miroslav Hirtz, *Rječnik narodnih zoologičkih naziva*, JAZU, Zagreb, 1938–1947
- IVE Antonio Ive, *I dialetti ladino-veneti dell'Istria*, Arnaldo Forni Editore, Bologna, 1975 (ristampa anastatica dell'edizione di Strasburgo, 1900)
- JaFa Vojmir Vinja, *Jadranska fauna*, I–II, JAZU, Zagreb, 1986
- KOS Ernesto Kosovitz, *Dizionario-vocabolario del dialetto triestino e della lingua italiana*, Libreria internazionale »Italo Svevo«, Trieste, 1968
- PARČIĆ D. PARČIĆ, *Rječnik hrvatsko-talijanski*, Zadar, 1901
- PIGAFETTA Antonio Pigafetta, *Vocabolario ornitologico veneto*, Istituto Veneto di Arti

- Grafiche, Padova, 1975
- PING Gianni Pinguentini, *Nuovo dizionario del dialetto triestino*, Del Bianco Editore, Modena, 1984 (riproduzione anastatica dell'edizione 1969)
- PIRONA G. A. Pirona — E. Carletti — G. B. Corgnali, *Il nuovo Pirona — vocabolario friulano*, Società filologica friulana, Udine, 1983
- PLETERŠNIK M. Pleteršnik, *Slovensko-nemški slovar*, CZ Ljubljana, 1975 (pretisak)
- REW W. Meyer-Lübke, *Romanisches etymologisches Wörterbuch*, Heidelberg, 1972
- ROS Enrico Rosamani, *Vocabolario giuliano*, Capelli Editore, Bologna, 1958
- SKOK Petar Skok, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, I—IV, JAZU, Zagreb 1971—1974
- VUK2 Vuk Stef. Karadžić, *Srpski rječnik*, I—II, Prosveta, Beograd, 1986 (prema bečkom izdanju iz 1852)
- ZONCA G. A. Dalla Zonca, *Vocabolario dignanese-italiano*, U.I.I.F.—U.P.T., Padova, 1978
- ZUDINI Diomiro Zudini — Pierpaolo Dorsi, *Dizionario del dialetto muglisano*, Casa-massima Editore, Udine, 1981

Goran Filipi

RIASSUNTO

Il presente saggio, che tratta i nomi di corvidi in Istria, fa parte di una ricerca quinquennale nella quale vengono presi in esame e elaborati oltre 6600 ornitonimi delle parlate istriane (romanze: istroveneto, istrioto, istrorumeno, e slave: i dialetti croati e sloveni). I nomi sono stati raccolti in 135 luoghi in Istria (l'isola di Veglia compresa).